

แนวทางการพัฒนาสมรรถนะนักเรียนนายสิบทหารบก
เพื่อรับราชการในกองทัพบก

เอกสารวิจัยส่วนบุคคล

โดย

พินเอก กฤษณะ เกิดหนู
รองผู้บังคับการกรมนักเรียน โรงเรียนนายสิบทหารบก

วิทยาลัยการทัพบก

กันยายน 2565

เอกสารวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาสมรรถนะนักเรียนนายสิบทหารบก
เพื่อรับราชการในกองทัพบก

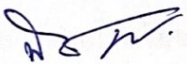
โดย พันเอก กฤษณะ เกิดหนู

อาจารย์ที่ปรึกษา พันเอกสุเทพ ยั่งยืน

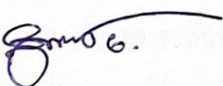
วิทยาลัยการทัพบก อนุมัติให้เอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรหลักประจำ วิทยาลัยการทัพบก ปีการศึกษา 2565 และเห็นชอบให้เป็นเอกสารวิจัย
ส่วนบุคคลที่อยู่ในเกณฑ์ระดับ **ดีมาก**

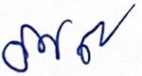
พลตรี ผู้บัญชาการวิทยาลัยการทัพบก
(วิชาติ เอี่ยมไพจิตร)

คณะกรรมการควบคุมเอกสารวิจัยส่วนบุคคล

พันเอก ประธานกรรมการ
(พิชชญาน พวงทอง)

พันตรี ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษา
(दनัย ดวางนุเมศร์)

พันเอก กรรมการ
(สุเทพ ยั่งยืน)

พันเอกหญิง กรรมการ
(รัชนิภา ถนอมสิน)

บทคัดย่อ

ผู้วิจัย พันเอก กฤษณะ เกิดหนู
เรื่อง แนวทางการพัฒนาสมรรถนะนักเรียนนายสิบทหารบกเพื่อรับราชการใน
กองทัพบก
วันที่ กันยายน 2565 **จำนวนคำ:** 9,867 **จำนวนหน้า:** 38
คำสำคัญ สมรรถนะ, นักเรียนนายสิบทหารบก
ชั้นความลับ ไม่มีชั้นความลับ

แนวทางการพัฒนาสมรรถนะนักเรียนนายสิบทหารบกเพื่อรับราชการในกองทัพบก มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสมรรถนะของนักเรียนนายสิบทหารบก และแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนนายสิบทหารบก โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงยุทธศาสตร์การสัมภาษณ์เชิงลึกของกำลังพลโรงเรียนนายสิบทหารบก ซึ่งถือว่าเป็นผู้แทนเหล่าสายวิทยาการ ได้แก่ เหล่าทหารราบ เหล่าทหารปืนใหญ่ เหล่าทหารม้า เหล่าทหารสื่อสาร เหล่าทหารสารวัตร เหล่าทหารการเงิน เหล่าทหารช่าง เหล่าทหารพลาธิการ เหล่าทหารการสัตว์ เหล่าทหารขนส่ง เหล่าทหารแพทย์ เหล่าทหารสรรพาวุธ และเหล่าทหารการข่าว เพื่อให้ได้ข้อมูลในการเสนอแนะแนวทางการพัฒนาสมรรถนะสำคัญของนักเรียนนายสิบทหารบก

ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะสำคัญของนักเรียนนายสิบทหารบกประกอบไปด้วยความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ไขปัญหา ความสามารถในการใช้ชีวิตและความสามารถในการใช้เทคโนโลยี แนวทางการพัฒนาสมรรถนะนักเรียนนายสิบทหารบกแบ่งออกได้เป็น 2 ด้านคือ ด้านนโยบายการจัดการศึกษา และด้านกระบวนการเรียนการสอน

ด้านนโยบายการจัดการศึกษาของโรงเรียนนายสิบทหารบก ส่งเสริมครูอาจารย์ ผู้ที่ทำหน้าที่สอนให้ได้รับการพัฒนาทักษะด้านเทคนิคการสอน พัฒนาให้มีความพร้อมด้านเทคโนโลยี การใช้เครื่องมือการเรียนการสอนจากสื่อออนไลน์ การคัดเลือกสื่อที่เหมาะสมและ

อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ บูรณาการรายวิชาของตนกับรายวิชาอื่นๆ ออกแบบการเรียนการสอนและภาระงานให้สอดคล้องกัน

ด้านกระบวนการเรียนการสอน เน้นการสะสมทักษะชีวิต ครูผู้สอนเป็นเพียงผู้ชี้แนะ ใช้เทคโนโลยีสืบค้นข้อมูล พัฒนาระบบการหรือผลผลิตนวัตกรรมใหม่ๆ ผ่านการเรียนรู้แบบโครงการ การเรียนการสอนแบบ Active Learning รวมทั้งปลูกฝังให้นักเรียนนายสิบทหารบกมีจิตสาธารณะและมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม

ABSTRACT

AUTHOR: Colonel Kritsana Kerdnoo

TITLE: Guidelines for developing the competency of Army Non Commissioned Officer Students for serving in the Royal Thai Army.

DATE: September 2022 **WORD COUNT:** 9,867 **PAGES:** 38

KEY TERMS: Competency, Army Non Commissioned Officer Students

CLASSIFICATION: Unclassified

A study of Guideline for developing the competency of Army Non Commissioned Officer Students for serving in the Royal Thai Army, the objective of this study was to study the competency of Army Non Commissioned Officer Students and development guidelines competency Army Non Commissioned Officer Students using a strategic, research model an in-depth interview from the Royal Thai Army Corps which represents these objects including Infantry Corps, Cavalry Corps, Artillery Corps, Corps of Military Police, Financial Corps, Engineer Corps, Quartermaster Corps, Veterinary Corps, Signal Corps, Transportation Corps, Medical Corps, Ordance Corps and Intelligence Corps. To obtain information in suggesting guidelines for the development of key competencies of Army Non Commissioned Officer Students.

The results of the research revealed that the key competencies of Army Non Commissioned Officer Students consist of the ability to communicate, think, ability problem-solving, ability to live and able to use technology. Guidelines for the development of key competencies of Army Non

Commissioned Officer Students can be divided into 2 aspects, education management policy and the disruptive aspect of teaching.

According to an education of Army Non Commissioned Officer School, teacher and instructors were encouraged to improve their teaching techniques by establishing professional learning community and their technological readiness to appropriately, select and utilize digital media as learning tools. Additionally, teachers shifted their roles to be facilitators designing and facilitating in Army Non Commissioned Officer Students learning process along with utilizing a cross-disciplinary integration and planning and implementing appropriate teaching approaches and corresponding assignments.

Regarding teaching pedagogy, life skills learning was emphasized while teachers were only mentors, Army Non Commissioned Officer Students innovative process of products were improved through active learning, was also put into practiced Army Non Commissioned Officer Students were imbued with public mind and public responsibility.

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยส่วนบุคคลเรื่อง “แนวทางการพัฒนาสมรรถนะนักเรียนนายสิบทหารบก เพื่อรับราชการในกองทัพบก” ฉบับนี้ เป็นการแสวงหาความรู้ตามหลักการวิจัยเชิงยุทธศาสตร์ ทำให้สามารถสังเคราะห์องค์ความรู้ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการนำไปเป็นแนวทางการพัฒนาสมรรถนะนักเรียนนายสิบทหารบก ส่งผลให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติในที่สุด เอกสารวิจัยฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจากคณาจารย์ของวิทยาลัยการทัพบกทุกท่านที่กรุณาประสิทธิประสาทวิชาให้ความรู้และประสบการณ์ที่ทรงคุณค่า รวมทั้งอาจารย์ที่ปรึกษา พันเอกสุเทพ ยั่งยืน และผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษา พันตรีदनัย ดวงภูมิเมศรี ตลอดจนงานวิจัยของผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ศึกษาไว้ ทำให้ผู้วิจัยสามารถรวบรวมความคิดและพัฒนางานวิจัยนี้ขึ้นมาได้

ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่กรุณาให้การสนับสนุนข้อมูล อีกทั้งเสนอแนะแนวคิดที่มีประโยชน์ต่อการวิจัย ความดีอันเกิดจากการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยขอมอบให้ผู้ที่มีส่วนร่วมในการวิจัยดังกล่าวข้างต้นทุกท่านด้วยความเคารพ

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	4
กรอบแนวคิดการวิจัย	4
วิธีการศึกษา	5
ประโยชน์ที่ได้รับ	6
บทที่ 2 บทวิเคราะห์	7
ยุทธศาสตร์และนโยบายการศึกษาของกองทัพบก	9
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสมรรถนะ	17
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	28
บทที่ 3 บทอภิปรายผล	31
บทที่ 4 บทสรุป	
สรุปผลการวิจัย	35
ข้อเสนอแนะ	37
เอกสารอ้างอิง	
ประวัติผู้วิจัย	

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ทหารเป็นวิชาชีพที่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อความมั่นคงของรัฐ โดยมีสาระสำคัญคือการรักษาไว้ซึ่งความมั่นคงและอธิปไตยของรัฐ ในอดีตหลายประเทศต้องแข่งขันกันเป็นผู้นำประเทศ จึงสร้างอำนาจโดยการขยายอาณาเขตของรัฐ ภารกิจสำคัญของกำลังพลทหารในขณะนั้นจึงมุ่งเน้นเกี่ยวข้องกับการทำสงครามหรือการต่อสู้กับรัฐศัตรูภายนอกประเทศ เพื่อดำรงไว้ซึ่งอธิปไตยแห่งรัฐของตน ประชาชนหรือบุคคลของรัฐจึงเป็นกำลังหลักสำคัญที่ช่วยสร้างความเข้มแข็งและความมั่นคงให้แก่กองทัพ ภัยคุกคามที่ปรากฏในปัจจุบันเป็นภัยที่มีความซับซ้อนและหลากหลาย เชื่อมโยงครอบคลุมในหลายมิติ ทั้งเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การทหาร เทคโนโลยี ทรัพยากรธรรมชาติ โดยมีแนวโน้มที่ทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้น ดังนั้น บริบทของแต่ละประเทศในการพิจารณาเกี่ยวกับภัยคุกคามต่อความมั่นคงก็จะคำนึงถึงบริบทต่างๆ เช่น สภาพแวดล้อม พลังอำนาจของชาติ วัฒนธรรมของชาติ อันจะส่งผลให้ประเด็นการพิจารณาทางด้านภัยคุกคามมีความแตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อม ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ (Non-Traditional Threats) (สุทธิศักดิ์ สลักคำ, 2558) ในแง่มุมวิชาการมีอธิบายภายใต้บริบทและมุมมองที่แตกต่างกันออกไป เช่น กลุ่มของ Christ Abbot, Paul Rogers and John Sloboda ในหนังสือ “Global Response to Global Threats” ได้แบ่งประเภทภัยคุกคามรูปแบบใหม่ออกเป็น 4 ประเภท คือ ภัยจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change), ภัยจากการแข่งขันแย่งชิงทรัพยากร (Competition of Over Resources), ภัยจากการเกิดขึ้นใหม่ของชนกลุ่มน้อยในสังคมใหญ่ (Marginalization of The Majority World) และภัยจากการแพร่ขยายอิทธิพลทางทหาร (Global Militarization)

สภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) ประเทศไทยได้กำหนดประเภทของภัยคุกคามรูปแบบใหม่ (Non-Traditional Threats) ตามบริบทของสังคมที่ได้ ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของไทยมี 9 ลักษณะคือ ด้านความแตกแยกทางความคิดของคนในสังคม, ความไม่เชื่อมั่นต่อระบบและสถาบันการเมือง, ด้านการขาดสมดุลของการจัดการทรัพยากรธรรมชาติด้านภัยพิบัติจากการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและโรคระบาด, ด้านความมั่นคงใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้, ด้านการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ, ด้านแรงงานต่างด้าวและผู้หลบหนีเข้าเมือง, ด้านยาเสพติดและด้านความยากจน ยุทธศาสตร์แห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580) ซึ่งได้กำหนดวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ กลาโหม (พ.ศ.2560-2579) กำหนดวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” กองทัพบกเป็นหน่วยงานหลักด้านความมั่นคง เป็นเครื่องมือของรัฐบาลในการต่อสู้ภัยคุกคามรูปแบบต่างๆ ของชาติ กองทัพบกมีหน้าที่ตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการ กระทรวงกลาโหม พ.ศ.2551 ได้แก่ การเตรียมกำลังกองทัพบก ป้องกันราชอาณาจักรและดำเนินการเกี่ยวกับการใช้กำลังกองทัพบกตามอำนาจหน้าที่ของกระทรวงกลาโหม ดังนั้น จึงมีความจำเป็นต้องมีการฝึกอบรม การศึกษาแก่กำลังพลเพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามตำแหน่งได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของการเตรียมกำลังกองทัพบก ให้มีความพร้อมรบตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ในกฎหมาย ซึ่งกำลังพลของทัพบกประกอบด้วย นายทหารสัญญาบัตร นายทหารประทวน และทหารกองประจำการ ซึ่งนายทหารประทวนเป็นกำลังพลหลักเปรียบเสมือนกระดูกสันหลังของกองทัพบก ส่วนใหญ่นั้นสำเร็จการศึกษามาจากโรงเรียนนายสิบทหารบก การปฏิบัติด้านการรบมีปัจจัยที่สำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จแห่งชัยชนะ ซึ่งถือได้ว่าเป็นพลังอำนาจทางทหารอันประกอบด้วยสองส่วนคือ พลังอำนาจกำลังรบที่มีตัวตน เช่น กำลังพล ยานพาหนะ ยุทธภัณฑ์ อาวุธยุทโธปกรณ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัยต่างๆ และพลังอำนาจกำลังรบที่ไม่มีตัวตน เช่น ขวัญกำลังใจ ความกล้าหาญ ความเสียสละ ความมุมานะอดทน การ

ฝึกซ้อม รวมถึงความรู้ความสามารถและสมรรถนะด้านต่างๆ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการได้รับ

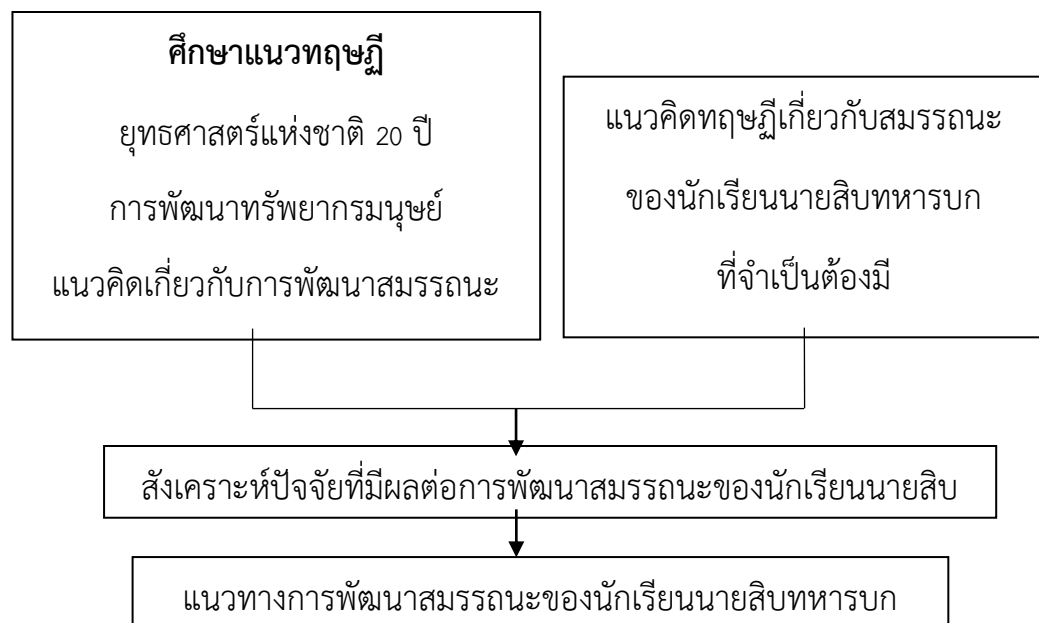
ชัยชนะในการรบ ทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยสำคัญในการได้รับชัยชนะในการรบ เนื่องจากเป็น ทั้งอำนาจกำลังรบที่มีตัวตนและอำนาจกำลังรบที่ไม่มีตัวตน ปัจจุบันรัฐบาลได้ให้ความสำคัญ กับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มากยิ่งขึ้นเพราะได้เล็งเห็นแล้วว่า แม้จะมีทรัพยากรทาง ธรรมชาติจำกัด แต่ถ้าได้พลเมืองในประเทศมีคุณภาพ มีสมรรถนะดี มีการศึกษา มีความสำนึก ในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ประเทศชาติย่อมมีความเจริญก้าวหน้า ซึ่งการเพิ่มสมรรถนะของ บุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จึงเป็นหัวใจ หลักขององค์กรและหน่วยงาน

โรงเรียนนายสิบทหารบกจึงมีบทบาทสำคัญในการเป็นสถาบันการศึกษาหลักที่มีหน้าที่ในการ ผลิตกำลังพลนายทหารระดับชั้นประทวนของกองทัพบก ซึ่งในการจัดการศึกษาหลักสูตร นักเรียนนายสิบทหารบก จะเป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นการเสริมสร้างสมรรถนะให้กับ ผู้เรียนในด้านความรู้ (Knowledge) ด้านทักษะการปฏิบัติ (Practice) และด้านเจตคติ (Attitude) เพื่อให้ นักเรียนนายสิบทหารบกมีคุณลักษณะทหารที่จำเป็นในการศึกษาต่อใน โรงเรียนเหล่าสายวิทยาการและใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการต่อไป ซึ่งยังเป็นความท้าทาย ของโรงเรียนนายสิบทหารบก ที่ต้องมีการปรับปรุงพัฒนากระบวนการจัดการศึกษาให้มี คุณภาพและประสิทธิภาพ สามารถเสริมสร้างสมรรถนะของนักเรียนนายสิบทหารบก เพื่อให้ นักเรียนนายสิบทหารบกที่สำเร็จการศึกษามีคุณลักษณะทหารตามความต้องการของ กองทัพบกต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะของนักเรียนนายสิบทหารบกเพื่อรับราชการในกองทัพบก
2. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนนายสิบทหารบกเพื่อรับราชการในกองทัพบก
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนนายสิบทหารบกเพื่อรับราชการในกองทัพบก

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการศึกษา

1. รูปแบบการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เชิงยุทธศาสตร์ เกี่ยวกับกระบวนการจัดการฝึกศึกษาของนักเรียนนายสิบทหารบก ในการเสนอแนะแนวทาง เพื่อพัฒนาสมรรถนะสำคัญของนักเรียนนายสิบทหารบกให้ตรงตามความต้องการของหน่วยงานในกองทัพบก

2. ขอบเขตการศึกษา การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนนายสิบทหารบกให้สอดคล้องกับแนวทางการรับราชการในกองทัพบกทั้ง 5 ด้าน ประกอบไปด้วย ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การเก็บข้อมูลด้านพุทธิภูมิ โดยการรวบรวมข้อมูลแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.2 การเก็บข้อมูลด้านปฐมภูมิ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth interview) กำลังพลโรงเรียนนายสิบทหารบกที่เป็นผู้แทนเหล่าสายวิทยาการ ได้แก่ เหล่าทหารราบ เหล่าทหารปืนใหญ่ เหล่าทหารม้า เหล่าทหารสื่อสาร เหล่าทหารสารวัตร เหล่าทหารการเงิน เหล่าทหารช่าง เหล่าทหารพลาธิการ เหล่าทหารการสัตว์ เหล่าทหารขนส่ง เหล่าทหารแพทย์ เหล่าทหารสรรพาวุธ และเหล่าทหารการข่าว เพื่อให้ได้ข้อมูลในการเสนอแนะแนวทางพัฒนาสมรรถนะสำคัญของนักเรียนนายสิบทหารบก

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบและสังเคราะห์ข้อมูล ทฤษฎี หลักการต่างๆ เพื่อให้ได้สมรรถนะของนักเรียนนายสิบทหารบกที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายสิบทหารบกเป็นไปตามความต้องการของหน่วยงานในกองทัพบก นำผลการศึกษามาประมวลและทำการสังเคราะห์เพื่อหาข้อสรุปและพิจารณาหนทางในการกำหนดแนวทางในการผลิตนักเรียนนายสิบทหารบกต่อไป

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงสมรรถนะของนักเรียนนายสิบทหารบกเพื่อรับราชการในกองทัพบก
2. ทำให้ทราบปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนนายสิบทหารบกเพื่อใช้ในการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรนักเรียนนายสิบทหารบก โรงเรียนนายสิบทหารบก
3. สามารถนำเสนอแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนนายสิบทหารบกเพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ราชการในกองทัพบกได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

บทที่ 2

บทวิเคราะห์

ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

“ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” หรือเป็นคติพจน์ประจำชาติว่า “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” เพื่อสนองต่อผลประโยชน์แห่งชาติ อันได้แก่ การมีเอกราช อธิปไตย การดำรงอยู่อย่างมั่นคงและยั่งยืนของสถาบันหลักของชาติและประชาชนจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ การอยู่ร่วมกันในชาติอย่างสันติสุข เป็นปึกแผ่นมีความมั่นคงทางสังคมท่ามกลางพหุสังคมและการมีเกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ความเจริญเติบโตของชาติ ความเป็นธรรมและความอยู่ดีมีสุขของประชาชน ความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ความมั่นคงทางพลังงานและอาหาร ความสามารถในการรักษาผลประโยชน์ของชาติภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมระหว่างประเทศและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ประสานสอดคล้องกันด้านความมั่นคงในประชาคมอาเซียนและประชาคมโลกอย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี

ความมั่นคง หมายถึง การมีความมั่นคงปลอดภัยและเปลี่ยนแปลงทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศในทุกระดับ ทั้งระดับประเทศ สังคม ชุมชน ครัวเรือนและปัจเจกบุคคลและมีความมั่นคงในทุกมิติ ทั้งมิติทางการทหาร เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการเมือง เช่นประเทศมีความมั่นคงในเอกราชและอธิปไตย มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข สถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์มีความเข้มแข็งเป็นศูนย์กลางและเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชน มีระบบการเมืองที่มั่นคงเป็นกลไกที่นำไปสู่การบริหารประเทศที่ต่อเนื่องและโปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาล สังคมมีความปรองดองและความสามัคคี สามารถผนึกกำลังเพื่อพัฒนาประเทศ ชุมชนมีความเข้มแข็ง ครอบครัวมีความอบอุ่น ประชาชนมีความมั่นคงในชีวิต มีงานและรายได้ที่มั่นคงพอเพียงกับการดำรงชีวิต มีการ

ออมสำหรับวัยเกษียณ ความมั่นคงของอาหาร พลังงาน และน้ำ มีที่อยู่อาศัยและความปลอดภัยในชีวิต ทรัพย์สิน

ความมั่นคง หมายถึง ประเทศไทยมีการขยายตัวของเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องและมีความยั่งยืน จนเข้าสู่กลุ่มประเทศรายได้สูง ความเหลื่อมล้ำของการพัฒนาลดลง ประชากรมีความอยู่ดีมีสุข ได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกันมากขึ้น และมีการพัฒนาอย่างทั่วถึงทุกภาคส่วน มีคุณภาพชีวิตตามมาตรฐานขององค์การสหประชาชาติ ไม่มีประชาชนที่อยู่ในภาวะยากจน เศรษฐกิจในประเทศมีความเข้มแข็ง ขณะเดียวกันต้องมีความสามารถในการแข่งขันกับประเทศต่างๆ ทั้งในตลาดโลกและตลาดภายในประเทศเพื่อให้สามารถสร้างรายได้ทั้งภายในและภายนอกประเทศตลอดจนมีการสร้างฐานเศรษฐกิจและสังคมแห่งอนาคตเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทการพัฒนาที่เปลี่ยนแปลงไป และประเทศไทยมีบทบาทที่สำคัญในเวทีโลก และมีความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและการค้าอย่างแน่นแฟ้นกับประเทศในภูมิภาคเอเชียเป็นจุดสำคัญของการเชื่อมโยงในภูมิภาค ทั้งการคมนาคมขนส่ง การผลิต การค้า การลงทุนและการทำธุรกิจ เพื่อให้เป็นพลังในการพัฒนา นอกจากนี้ยังมีความสมบูรณ์ในทุนที่จะสามารถสร้างการพัฒนาต่อเนื่องไปได้ ได้แก่ ทุนมนุษย์ ทุนทางปัญญา ทุนทางการเงิน ทุนที่เป็นเครื่องมือเครื่องจักร ทุนทางสังคมและทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ความยั่งยืน หมายถึง การพัฒนาที่สามารถสร้างความเจริญ รายได้ และคุณภาพชีวิตของประชาชนให้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจที่อยู่บนหลักการใช้การรักษาและการฟื้นฟูฐานทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ไม่ใช่ทรัพยากรธรรมชาติจนเกินพอดี ไม่สร้างมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อมจนเกินความสามารถในการรองรับและเยียวยาของระบบนิเวศ การผลิตและการบริโภค เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ทรัพยากรธรรมชาติที่มีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้นและสิ่งแวดล้อมมีคุณภาพดีขึ้น คนมี

ความรับผิดชอบต่อสังคม มีความเอื้ออาทร เสียสละเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม รัฐบาลมีนโยบายที่มุ่งประโยชน์ส่วนรวมอย่างยั่งยืนและให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชน และทุกภาคส่วนในสังคมยึดถือและปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาอย่างสมดุล มีเสถียรภาพ และยั่งยืน

ยุทธศาสตร์และนโยบายการศึกษาของกองทัพบก

ยุทธศาสตร์กองทัพบก

ยุทธศาสตร์กองทัพบก พ.ศ. 2560- 2579 จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการเตรียมกำลัง และใช้กำลังในระยะ 20 ปีทั้งต่อภัยคุกคามทางทหาร (Conventional Threats) และภัยคุกคามที่ไม่ใช่ทางทหารหรือภัยคุกคามรูปแบบอื่นๆ (Non-conventional Threats) โดยเป็นการจัดทำยุทธศาสตร์เพื่อรองรับยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (2560- 2579) และแผนของหน่วยเหนืออื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้เพื่อให้หน้าที่ที่เกี่ยวข้องนำไปใช้เป็นกรอบแนวทางในการจัดทำแผน/ยุทธศาสตร์กองทัพบกระยะ 5 ปี แผนปฏิบัติการ 4 ปี รวมทั้งแผนพัฒนาหน่วย/เหล่า ตลอดจนแผนที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ให้สอดคล้องต่อไป (ยุทธศาสตร์กองทัพบก, 2559)

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOC) ของกองทัพบก

จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านความมั่นคงและข้อมูลของกองทัพบก สรุปประเด็นที่มีความสำคัญและตำแหน่งทางยุทธศาสตร์ของกองทัพบก (Strategic Position) ได้ดังนี้ (ยุทธศาสตร์กองทัพบก, พ.ศ. 2560- 2579,2559)

1. จุดแข็ง (Strength) ได้แก่

1.1 บุคคลส่วนใหญ่ของกองทัพบกมีความชำนาญในหน้าที่ทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยรวดเร็ว

1.2 กองทัพบกมีการจัดโครงสร้างของหน่วยงานที่ดีมีระบบสายบังคับบัญชาที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม

1.3 กำลังพลของกองทัพบกมีความภาคภูมิใจในเกียรติยศและศักดิ์ศรีขององค์กร

2. จุดอ่อน (Weakness) ได้แก่

2.1 นโยบายไม่ต่อเนื่องเปลี่ยนแปลงตามผู้บังคับบัญชา

2.2 ระบบอุปถัมภ์ทำให้การบริหารจัดการกำลังพลไม่มีประสิทธิภาพ

2.3 ปริมาณงานมีมาก ไม่สมดุลกับปริมาณคน

3. โอกาส (Opportunity) ได้แก่

3.1 การช่วยเหลือประชาชนด้านบรรเทาสาธารณภัยและการปฏิบัติภารกิจใน จังหวัดชายแดนภาคใต้ทำให้กองทัพบกได้รับการยอมรับจากภาคเอกชนและประชาชน

3.2 การดำรงไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ทำให้กองทัพบกเป็นที่ ยอมรับของประชาชน

3.3 รัฐบาลไว้วางใจให้กองทัพบกมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคง การ พัฒนาประเทศและการช่วยเหลือประชาชน

4. ความท้าทาย (Challenge) ได้แก่

4.1 ภัยคุกคามในรูปแบบใหม่มีมากขึ้นทำให้กองทัพบกต้องเพิ่มภาระงานมากยิ่งขึ้น

4.2 ความไม่แน่นอนทางการเมืองและการเปลี่ยนแปลงทางด้านการเมืองบ่อยครั้ง เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนากองทัพบก

4.3 ปัญหาความไม่ชัดเจนของเส้นเขตแดนและผลประโยชน์ตามแนวชายแดน อาจ ก่อให้เกิดความขัดแย้งในระดับไม่รุนแรงไปจนถึงระดับรุนแรงได้

จากการประเมินสภาพแวดล้อมข้างต้นสามารถกำหนดตำแหน่งทางยุทธศาสตร์ของกองทัพบก (Strategic Position) ได้กล่าวคือ กองทัพบกมีจุดแข็งและโอกาสอยู่ในระดับสูงสามารถนำไปกำหนดเป็นยุทธศาสตร์เชิงรุกได้ จุดอ่อนของกองทัพบกอยู่ในระดับต่ำ จึงไม่น่าเป็นกังวลมากนัก อย่างไรก็ตาม กองทัพบกมีความท้าทายอยู่ในระดับมากที่สุดจึงสมควรจัดการหรือจัดทำแผนรองรับความท้าทายเหล่านั้นอย่างรอบคอบ โดยสามารถใช้ทั้งยุทธศาสตร์ การป้องกันรักษา หรือการทบทวน ชะลอหรือยกเลิกกิจกรรมบางอย่างออกไป

วิสัยทัศน์กองทัพบก 2579

การกำหนดวิสัยทัศน์ของกองทัพบก 2579 เป็นการกำหนดวิสัยทัศน์ในระยะยาวมีความไม่แน่นอนของสถานการณ์สูง โดยที่ในอนาคตนั้นกองทัพบกจะปฏิบัติภารกิจต่อภัยคุกคามรูปแบบอื่นๆ เพิ่มมากขึ้น ความสามารถในการเผชิญกับภัยคุกคามของกองทัพบก จึงจะต้องมีมากขึ้นด้วยโดยส่วนใหญ่แล้วจะเป็นภัยคุกคามที่อาจก่อให้เกิดความสูญเสียต่อประชาชนและประเทศเป็นวงกว้าง เช่น ความแตกแยกทางความคิด การก่อการร้าย ภัยพิบัติ ดังนั้น กองทัพบกจะต้องสามารถปฏิบัติภารกิจได้อย่างเรียบร้อย ประสบความสำเร็จ เป็นที่เชื่อมั่นและไว้วางใจของประชาชน หรือการเป็นกองทัพที่มีความรับผิดชอบและเป็นที่ยอมรับของประชาชนได้ ดังนั้นจึงกำหนดวิสัยทัศน์กองทัพบก ๒๕๗๙ ดังนี้ “เป็นกองทัพบกที่มีศักยภาพทันสมัยเป็นที่เชื่อมั่นของประชาชนและเป็นหนึ่งในกองทัพบกชั้นนำของภูมิภาค” ทั้งนี้สามารถกำหนดค่านิยมของวิสัยทัศน์ข้างต้นได้ ดังนี้ (ยุทธศาสตร์กองทัพบก, ๒๕๕๙)

1. ศักยภาพ

1.1 กำลังพล มีสุขภาพแข็งแรงทั้งกาย จิตใจ มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ เป็นที่ยอมรับ และเชื่อมั่นมีจิตวิญญาณ อุทิศการณ มีขวัญและกำลังใจที่ดีและมีความเป็นทหารอาชีพสามารถปฏิบัติภารกิจได้ทุกรูปแบบ ทุกพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพมีความสามารถในการปฏิบัติงานตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย รวมถึงมีขีดความสามารถในการปฏิบัติงาน

ร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน และมิตรประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีทักษะด้านภาษา และมีความสามารถในการปรับตัวให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

1.2 ยุทธโศปกรณ์ มีจำนวนครบตามอัตรา เพียงพอ มีประสิทธิภาพ และมีความทันสมัย สามารถใช้ในการ ปฏิบัติงาน สนองตอบภารกิจที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้งมีเทคโนโลยีที่ทันสมัยใช้ในการสนับสนุนการปฏิบัติการกิจ การฝึกการศึกษา มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารที่มีมาตรฐานสากล มีความปลอดภัยและมีประสิทธิภาพ

1.3 งบประมาณมีจำนวนเพียงพอต่อการสนับสนุนในการปฏิบัติการกิจ และการพัฒนา กองทัพอย่างต่อเนื่อง

1.4 มีแผนงานและการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับทรัพยากรที่มีระบบ การติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ มีโครงสร้างการจัดหน่วยที่เหมาะสม สอดคล้องกับภารกิจของกองทัพบก และรองรับภัยคุกคามรูปแบบใหม่รวมถึงยุทธวิธีและหลัก นิยมในการรบของโลกยุคอนาคตสามารถปฏิบัติงานร่วมกับมิตรประเทศและภาคส่วนต่างๆ ใน ทุกภารกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นที่ยอมรับ โครงสร้างองค์กรมีความอ่อนตัว สามารถ ปรับเปลี่ยนรองรับภารกิจได้ทุกรูปแบบทุกพื้นที่และทุกสถานการณ์

2. ทักษะ

2.1 กำลังพลมีองค์ความรู้และเทคโนโลยีที่ทันสมัย มีทักษะด้านภาษาเรียนรู้เพิ่มเติม อย่างต่อเนื่อง (เป็นคนใฝ่เรียนรู้) มีความคิดก้าวหน้า มีความรู้ความเข้าใจในการเปลี่ยนแปลง ของสถานการณ์โลก มีคุณวุฒิสูงขึ้นในหลักสูตรของพลเรือน

2.2 มียุทธโศปกรณ์เทคโนโลยีทางทหารที่เหมาะสมกับยุทธวิธีและหลักนิยมการรบของโลก ยุคปัจจุบันและอนาคต มีอาวุธยุทธโศปกรณ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัยมีประสิทธิภาพ คุณภาพดี ใช้งานง่าย มีความทนทาน มีระบบซ่อมบำรุงที่ดี ทัดเทียมนานาชาติประเทศสามารถรองรับการ เปลี่ยนแปลงในอนาคตได้

2.3 มีระบบการฝึกศึกษาที่ทันสมัย เหมาะสมกับยุทธวิธีและหลักนิยมการรบของโลกยุคปัจจุบันและอนาคต มีโครงสร้างการจัดการที่เหมาะสมสอดคล้องกับสภาวะภัยคุกคามในปัจจุบันและอนาคต มีการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมองค์กรไปสู่วัฒนธรรมองค์กรสมัยใหม่ (เน้นระบบคุณธรรมมากกว่าระบบอุปถัมภ์)

3. ความเป็นที่เชื่อมั่นของประชาชน กองทัพบกสามารถดำเนินการได้โดยการให้บริการงานด้านความมั่นคงที่มีคุณภาพและการมีภาพลักษณ์ขององค์กรที่ดี ซึ่งได้มาจากการใช้หลักธรรมาภิบาล (Good Governance) ในการบริหารและปฏิบัติราชการ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบต่อตรวจสอบได้ หลักความคุ้มค่า และหลักคุณธรรม

4. เป็นหนึ่งในกองทัพบกชั้นนำในภูมิภาค การมีศักยภาพและทันสมัยในอันดับแรกๆ ของกองทัพบกในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รวมทั้งการมีบทบาทเป็นผู้นำในอาเซียน (ยุทธศาสตร์กองทัพบก, 2559)

วัตถุประสงค์ของกองทัพบก

จากวิสัยทัศน์ของกองทัพบกแสดงให้เห็นวัตถุประสงค์ของกองทัพบก 6 ประการ ดังนี้ (ยุทธศาสตร์กองทัพบก, 2559)

1. เพื่อพิทักษ์รักษาสถาบันพระมหากษัตริย์ให้มีความปลอดภัยสูงสุดและได้รับการเทิดทูนอย่างสมพระเกียรติ
2. เพื่อเตรียมกำลังกองทัพบกให้มีความพร้อมในการเผชิญกับภัยคุกคามทางทหาร
3. เพื่อรักษาความมั่นคงและความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ
4. เพื่อสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนและเพื่อช่วยเหลือและบรรเทาผลกระทบจากสาธารณภัยต่างๆ

5. เพื่อดำรงและส่งเสริมเกียรติ ศักดิ์ศรีของประเทศในประชาคมระหว่างประเทศ

6. เพื่อสร้างความไว้วางใจ เชื่อมั่นจากประชาชนและหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนในการปฏิบัติงานของกองทัพบก

จากวิสัยทัศน์และวัตถุประสงค์ของกองทัพบก แสดงให้เห็นว่ากองทัพบกได้มีการกำหนด ยุทธศาสตร์กองทัพบกที่สอดคล้องยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี โดยมีภารกิจสำคัญในการป้องกัน ประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ซึ่งทำให้กองทัพบกจำเป็นต้องเสริมสร้าง ศักยภาพของกำลังพลของกองทัพบกเพื่อเตรียมความพร้อมในการป้องกันประเทศและภัย คุกคามรูปแบบใหม่ที่อาจเกิดขึ้น รวมทั้งได้มีการปรับปรุงพัฒนาอาวุธและยุทโธปกรณ์ของ กองทัพบกให้มีความทันสมัย มีประสิทธิภาพ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการเป็นที่พึ่งของ ประชาชนและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

นโยบายการศึกษาของกองทัพบก

วัตถุประสงค์

นโยบายการศึกษาของกองทัพบกได้กำหนดให้การดำเนินการด้านการฝึกอบรมและการศึกษา ของกองทัพบกเป็นการดำเนินการเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ดังนี้ (กองทัพบก, 2564)

1. เพื่อผลิตกำลังพลของกองทัพบกให้มีความพร้อมในการปฏิบัติภารกิจของกองทัพบก ได้แก่ การป้องกันประเทศ การรักษาความมั่นคงภายใน การรักษาความสงบเรียบร้อย ภายในประเทศ การพัฒนาประเทศและการปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือจากสงคราม

2. เพื่อเตรียมกำลังพลให้มีความพร้อมในการปฏิบัติตามตำแหน่งที่ที่บรรจุในทุกอัตราของ กองทัพบก ซึ่งจะทำให้ทุกหน่วยสามารถปฏิบัติหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในอัตรา ส่งผลให้ กองทัพบกมีความพร้อมรบเพิ่มขึ้นในภาพรวม

3. เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถของกำลังพลให้สามารถใช้งาน ประสิทธิภาพสูงและรักษายุทธโธปกรณ์ที่มีใช้งานอยู่ในกองทัพบกได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. เพื่อให้กำลังพลมีความรู้ในวิชาต่างๆ นอกเหนือจากวิชาการทหาร อันจะเป็นผลให้กำลังพลได้รับการพัฒนาทางความคิด ความรู้ ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าทางวิชาการ เพื่อจะได้นำความรู้ที่ได้รับมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อกองทัพบก
5. เพื่อปลูกฝังกำลังพลให้มีลักษณะผู้นำ มีวินัย มีคุณธรรม จริยธรรม ประพฤติและปฏิบัติตนอยู่ในกรอบของศีลธรรมอันดีงาม มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น เป็นพลเมืองดีของชาติ มีอุดมการณ์รักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ตลอดจนมีศรัทธาและยึดมั่นต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
6. เพื่อให้การฝึกอบรมของกำลังพลสำรองเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพตามระบบการฝึกอบรมกำลังพลสำรอง โดยสามารถปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งที่ได้รับการบรรจุและปฏิบัติงานร่วมกับกำลังพลหรือหน่วยทหารประจำการตามแผนป้องกันประเทศได้
7. เพื่อให้กำลังพลของกองทัพบกที่ได้รับการบรรจุตามนโยบายประจำปี มีคุณลักษณะทางทหารที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน

นโยบายทั่วไป

เพื่อให้การดำเนินการด้านการฝึกอบรมและการศึกษาของกองทัพบกบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ จึงมีนโยบายทั่วไปให้สถาบันการศึกษาทางทหาร โรงเรียนและเหล่าสายวิทยาการ และหน่วยจัดการฝึกอบรม ดำเนินการดังนี้ (กองทัพบก, 2564)

1. นโยบายด้านการบริหารการฝึกอบรม/ การศึกษา ให้สถาบันการศึกษาทางทหาร โรงเรียนหน่วยและเหล่าสายวิทยาการ และหน่วยการจัดฝึกอบรมพิจารณาเปิดหลักสูตรที่

จำเป็นมีประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานและสอดคล้องกับความต้องการของกองทัพบกอย่างแท้จริง

2. นโยบายด้านการส่งเสริมการฝึกอบรม/การศึกษา ส่งเสริมให้กำลังพลโดยเฉพาะนายทหารสัญญาบัตรสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีทุกนาย รวมทั้งสนับสนุนให้ทหารกองประจำการและนักศึกษาวิชาทหารที่มีคุณสมบัติครบถ้วนสามารถสมัครเข้ารับการคัดเลือกเป็นนักเรียนนายสิบของกองทัพบกได้

3. นโยบายด้านการพัฒนาเพื่อความทันสมัย พัฒนาระบบการเรียนการสอนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์และนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยในการจัดการเรียนการสอน โดยให้กำลังพลปรับปรุงตนเองให้เท่าทันการฝึกอบรม/การศึกษา สามารถรองรับสถานการณ์และข้อจำกัดที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

4. นโยบายด้านหลักสูตรการฝึกอบรม/การศึกษา พัฒนาปรับปรุงหลักสูตรทางทหารให้ผู้สำเร็จการฝึกอบรมสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติงานได้จริง สอดแทรกเนื้อหาวิชาที่มีความสำคัญและจำเป็น ได้แก่ ความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ การใช้สื่อสังคมออนไลน์ การปลูกฝังอุดมการณ์ ความรักชาติ คุณธรรม จริยธรรม หลักธรรมภิบาล ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านทฤษฎีศึกษา และจิตอาสา

5. นโยบายด้านครู อาจารย์ และบุคลากรด้านการฝึกอบรม/ การศึกษา ส่งเสริมให้มีการพัฒนาความรู้ความสามารถของครู อาจารย์และบุคลากรทางด้านการศึกษาทั้งทางด้านวิชาการและทักษะการปฏิบัติงาน โดยการจัดการฝึกอบรม ประชุมสัมมนาและศึกษาต่อในสถาบันการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนครู อาจารย์ทางทหารกับมิตรประเทศในอาเซียน จัดให้มีการหมุนเวียนครู อาจารย์ และบุคลากรทางด้านการศึกษา ไปปฏิบัติหน้าที่หรือช่วยราชการในหน่วยสนามเพื่อนำองค์ความรู้และประสบการณ์มาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

6. นโยบายด้านผู้เข้ารับการฝึกอบรม/การศึกษา การสอบคัดเลือกเข้าเป็นนักเรียนทหารของกองทัพบกทุกประเภทต้องเป็นไปอย่างโปร่งใส ยุติธรรม เพื่อให้ได้บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ มีทัศนคติที่ดีต่อสถาบันหลักของชาติและกองทัพ รวมถึงมีความพร้อมที่จะเข้ารับการฝึกอบรม/การศึกษาตามหลักสูตร

7. นโยบายด้านอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน เร่งรัดปรับปรุงและพัฒนาอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน เอกสารตำรา โสตทัศนอุปกรณ์ และเครื่องช่วยฝึก ให้มีความสมบูรณ์ทันสมัยตลอดจนพิจารณานำอุปกรณ์การสอนจากการวิจัยพัฒนาและประดิษฐ์ขึ้นของหน่วยต่างๆ มาใช้ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น และพัฒนาบุคลากรให้สามารถใช้งาน ดูแลรักษาและปรนนิบัติบำรุงอุปกรณ์การสอนให้คุ้มค่าและคงทน

8. การสนับสนุนที่นึ่งฝึกอบรมแก่ส่วนราชการอื่นและมิตรประเทศในการฝึกอบรมหลักสูตรต่างๆ ของกองทัพบก ให้แก่เหล่าทัพอื่น ส่วนราชการในสังกัดกระทรวงกลาโหม และส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจนอกสังกัดกระทรวงกลาโหมรวมทั้งมิตรประเทศ ตามข้อกำหนดในระเบียบของกองทัพบก

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับนักเรียนนายสิบทหารบก

นโยบายการศึกษาของกองทัพบก ได้กำหนดให้การดำเนินการด้านการฝึกอบรมและการศึกษาของกองทัพบก เป็นการดำเนินการเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ดังนี้ (กองทัพบก, คำสั่ง, 2564)

1. เพื่อผลิตกำลังพลของกองทัพบกให้มีความพร้อมในการปฏิบัติภารกิจของกองทัพบก ได้แก่ การป้องกันประเทศ การรักษาความมั่นคงภายใน การรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ การพัฒนาประเทศ และการปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือจากสงคราม

2. เพื่อเตรียมกำลังพลให้มีความพร้อมในการปฏิบัติตามตำแหน่งหน้าที่ที่บรรจุในทุกอัตราของกองทัพบก ซึ่งจะทำให้ทุกหน่วยสามารถปฏิบัติหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในอัตรา ส่งผลให้กองทัพบกมีความพร้อมรบเพิ่มขึ้นในภาพรวม
3. เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถของกำลังพลให้สามารถใช้งาน ประสิทธิภาพบำรุงและรักษายุทโธปกรณ์ที่มีใช้งานอยู่ในกองทัพบกได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. เพื่อให้กำลังพลมีความรู้ในวิชาการต่างๆ นอกเหนือจากวิชาการทหารอันจะเป็นผลให้กำลังพลได้รับการพัฒนาทางความคิด มีความรู้ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าทางวิทยาการเพื่อจะได้นำความรู้ที่ได้รับมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อกองทัพบก
5. เพื่อปลูกฝังกำลังพลให้มีลักษณะผู้นำ มีวินัย มีคุณธรรม จริยธรรม ประพฤติและปฏิบัติตนอยู่ในกรอบของศีลธรรมอันดีงาม มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น เป็นพลเมืองดีของชาติ มีอุดมการณ์รักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ตลอดจนมีศรัทธาและยึดมั่นต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
6. เพื่อให้การฝึกอบรมของกำลังพลสำรองเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพตามระบบการฝึกอบรมกำลังพลสำรองโดยสามารถปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งที่ได้รับการบรรจุและปฏิบัติงานร่วมกับกำลังพลหรือหน่วยทหารประจำการตามแผนป้องกันประเทศได้
7. เพื่อให้กำลังพลของกองทัพบกที่ได้รับการบรรจุตามนโยบายประจำปี มีคุณลักษณะทางทหารที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ดังนั้นการวิเคราะห์นโยบายการศึกษาของกองทัพบกสามารถสรุปประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างคุณลักษณะทหารของกองทัพบกโดยแบ่งออกได้เป็น 3 ประเด็น คือ
8. การเสริมสร้างศักยภาพความพร้อมรบ สามารถปฏิบัติงานในตำแหน่งอัตราที่บรรจุสามารถใช้งานและประนีบัติบำรุงยุทโธปกรณ์

9. การเสริมสร้างความทันสมัย มีความรู้ นอกเหนือจากวิชาการทหารและก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมและภัยคุกคามรูปแบบใหม่

10. การเสริมสร้างภาวะผู้นำและอุดมการณ์ในการอุทิศตนเพื่อชาติ ศาสน์ กษัตริย์และประชาชน

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมการจัดการศึกษาหลักสูตรนักเรียนนายสิบทหารบก

จากการศึกษายุทธศาสตร์ชาติ ยุทธศาสตร์กองทัพบก นโยบายการศึกษาของกองทัพบกและสภาพแวดล้อมในการจัดการศึกษาหลักสูตรนักเรียนนายสิบทหารบก สามารถสรุปผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมการจัดการศึกษาหลักสูตรนักเรียนนายสิบทหารบก ได้ดังนี้

1. จุดแข็ง (Strength) ได้แก่

1.1 หลักสูตรนักเรียนนายสิบทหารบก เป็นหลักสูตรหลักในการผลิตนายทหารประทวนของกองทัพบก

1.2 โรงเรียนนายสิบทหารบก มีภารกิจในการจัดการเรียนการศึกษาหลักสูตรนักเรียนนายสิบทหารบกเพียงหลักสูตรเดียว

1.3 บุคลากรทางการศึกษามีองค์ความรู้และสามารถนำองค์ความรู้มาพัฒนาระบบการจัดการศึกษาของโรงเรียนนายสิบทหารบกให้มีประสิทธิภาพ

2. จุดอ่อน (Weakness) ได้แก่

2.1 บุคลากรทางการศึกษาขาดแรงจูงใจในการปรับปรุงพัฒนาการจัดการศึกษา

2.2 การเปลี่ยนแปลงนโยบายที่รวดเร็ว ทำให้ไม่มีเวลาเพียงพอในการเตรียมความพร้อมทางด้านบุคลากร สิ่งอุปกรณ์และเทคโนโลยีเพื่อรองรับการจัดการศึกษารูปแบบใหม่

2.3 ทรัพยากรสนับสนุนการเรียนรู้และยุทธศาสตร์ที่ทันสมัยยังไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียนนายสิบทหารบกที่เพิ่มมากขึ้น

3. โอกาส (Opportunity) ได้แก่

3.1 ผู้บังคับบัญชาระดับสูงให้ความสำคัญและมีการติดตามกำกับดูแลอย่างต่อเนื่อง

3.2 เป็นศูนย์รวมจิตใจของนายทหารประทวนของกองทัพบก เนื่องจากนักเรียนนายสิบทหารบกก่อนแยกย้ายไปศึกษาต่อในโรงเรียนเหล่าสายวิทยาการและบรรจุเข้ารับราชการต่อไป

3.3 นักเรียนนายสิบทหารบกที่เข้ารับการศึกษาร้อยละ 80 ที่ได้รับการสอบคัดเลือกมาจากพลทหารกองประจำการทำให้ได้รับการปลูกฝังคุณลักษณะทหารมาแล้ว

4. อุปสรรค (Threat) ได้แก่

4.1 หลักสูตรนักเรียนนายสิบทหารบกมีการปรับปรุงเพิ่มเติมตามนโยบายของผู้บังคับบัญชาในขณะนั้น ซึ่งไม่สอดคล้องกับแผนการจัดการศึกษาที่กำหนดไว้

4.2 การประชาสัมพันธ์และการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับประชาชนทั่วไปค่อนข้างน้อย ทำให้ประชาชนทั่วไปไม่เข้าใจและไม่เห็นความสำคัญของการรับราชการทหาร

4.3 ปัญหาการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ส่งผลโดยตรงต่อการจัดการศึกษาหลักสูตรนักเรียนนายสิบทหารบกที่มุ่งเน้นการฝึกปฏิบัติ (Active Learning) ในชั้นเรียน

จากการประเมินสภาพแวดล้อมในการจัดการศึกษาหลักสูตรนักเรียนนายสิบทหารบก พบว่าโรงเรียนนายสิบทหารบกมีจุดแข็งและมีโอกาสอยู่ในระดับสูงสามารถนำไปกำหนดเป็นกลยุทธ์เชิงรุกเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาหลักสูตรนักเรียนนายสิบทหารบกให้บรรลุยุทธศาสตร์กองทัพบกและแผนพัฒนากองทัพบกได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนในด้านจุดอ่อนและอุปสรรค

อยู่ในระดับต่ำสามารถกำหนดเป็นกลยุทธ์เชิงรับเพื่อลดจุดอ่อนและอุปสรรคที่จะส่งผลต่อการพัฒนาการจัดการศึกษาหลักสูตรนักเรียนนายสิบทหารบก

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสมรรถนะ

การเสริมสร้างสมรรถนะ (Competency)

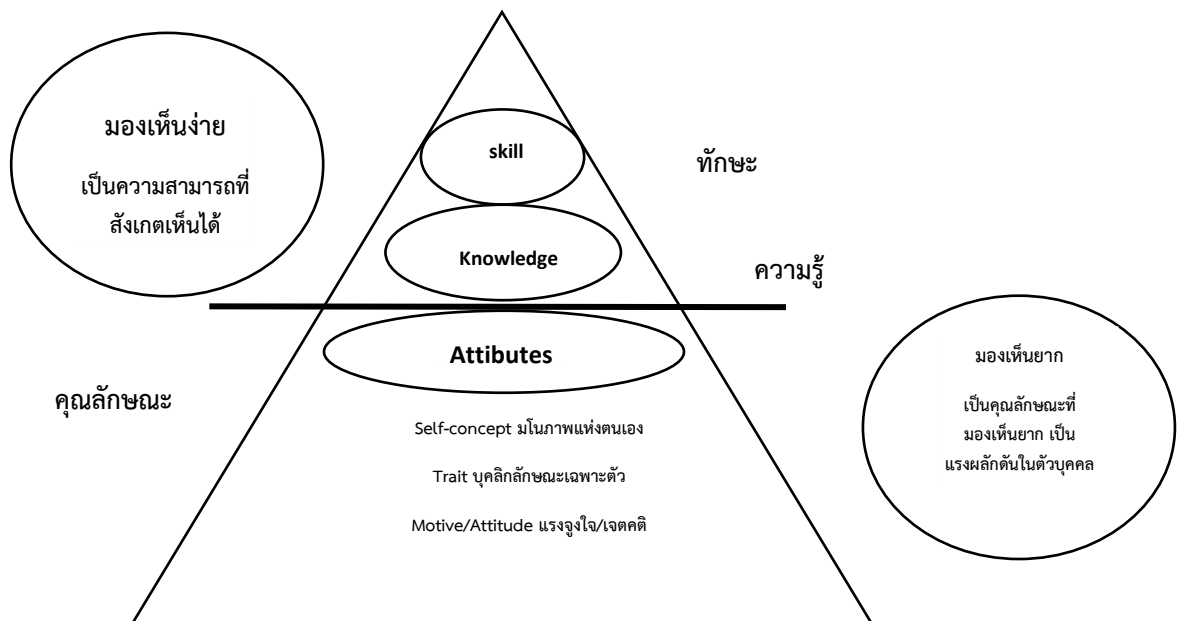
เป็นแนวทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่กำลังได้รับความสนใจในองค์กรภาครัฐและเอกชน ปัจจุบันซึ่งต้องการเสริมสร้างสมรรถนะของบุคลากรในองค์กรให้มีขีดความสามารถที่ตรงตามความต้องการขององค์กร ดังที่มีผู้ให้ความหมายและอธิบายความสำคัญของการเสริมสร้างสมรรถนะบุคลากรในองค์กรไว้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2548 : 4) ได้กล่าวว่า สมรรถนะ คือ คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากความรู้ ทักษะ/ความสามารถ และคุณลักษณะอื่นๆ ที่ทำให้บุคคลสามารถสร้างผลงานได้โดดเด่นกว่าเพื่อนร่วมงานอื่นๆ ในองค์กร กล่าวคือ การที่บุคคลจะแสดงสมรรถนะใดสมรรถนะหนึ่งได้ มักจะต้องมีองค์ประกอบของทั้งความรู้ ทักษะ/ความสามารถ และคุณลักษณะอื่นๆ

มานัสชัย ศรีประจันต์ (2561,13) ได้กล่าวว่า สมรรถนะตามแนวคิดของโบายาทซิสซ์ (Boyatzis) ไว้ว่า สมรรถนะเป็นความสามารถในงานหรือเป็นคุณลักษณะที่อยู่ภายในบุคคลที่นำไปสู่การปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพ สมรรถนะ หมายถึง กลุ่มขององค์ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) และคุณลักษณะ (Attributes) ที่มีความสัมพันธ์กับผลของการปฏิบัติงานในตำแหน่งงานนั้นๆ และสามารถวัดผลเทียบกับมาตรฐานที่เป็นที่ยอมรับและเป็นสิ่งที่สามารถเสริมสร้างขึ้นได้โดยผ่านการฝึกอบรมและการพัฒนา

รัตนารณ ศรีพิชัย (2548, 65-81) กล่าวถึงองค์ประกอบของสมรรถนะ ประกอบด้วย

1. ความรู้ (Knowledge) คือ ความรู้เฉพาะในเรื่องที่ต้องรู้ เป็นความรู้ที่เป็นสาระสำคัญ เช่น ความรู้ด้านเครื่องยนต์ เป็นต้น
2. ทักษะ (Skill) คือ สิ่งที่ต้องการให้ทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ทักษะทางคอมพิวเตอร์ ทักษะการถ่ายทอดความรู้ เป็นต้น โดยทักษะที่เกิดขึ้นมาจากพื้นฐานทางความรู้ และการปฏิบัติได้อย่างคล่องแคล่วว่องไว
3. มโนภาพแห่งตนเอง (Self-concept) คือ เจตคติ ค่านิยมและความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของตน หรือสิ่งที่บุคคลเชื่อว่าตนเองเป็น เช่น ความเชื่อมั่นในตนเอง บุคลิกลักษณะประจำตัวของบุคคล (Traits) เป็นสิ่งที่อธิบายถึงบุคคลนั้น เช่น คนที่น่าเชื่อถือ และไว้วางใจได้ หรือมีลักษณะเป็นผู้นำ เป็นต้น
4. แรงจูงใจ/เจตคติ (Motives/Attitude) เป็นแรงจูงใจหรือแรงขับภายในซึ่งทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่มุ่งไปสู่เป้าหมายหรือมุ่งสู่ความสำเร็จ เป็นต้น

ภาพที่ 2 โมเดลภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg Model) ตามแนวคิดของ Mc Clelland

Mc Clelland ได้เปรียบเทียบความหมายของสมรรถนะไว้ในหนังสือ The Competency Foundation โดยอธิบายบุคลิกลักษณะของคนเปรียบเสมือนภูเขาน้ำแข็ง (ณรงค์วิทย์ แสงทอง, 2547 : 257- 258)

ส่วนที่อยู่เหนือน้ำแข็ง สามารถสังเกตเห็นได้ง่าย

1. ทักษะ หมายถึง สิ่งที่คุณค้ลรู้และสามารถทำได้เป็นอย่างดี เช่น ทักษะการอ่าน ทักษะการฟัง ทักษะในการขับรถ เป็นต้น
2. ความรู้ หมายถึง สิ่งที่คุณค้ลรู้และเข้าใจในหลักการ แนวคิดเฉพาะด้าน เช่น มีความรู้ด้านบัญชี มีความรู้ด้านการตลาด การเมือง เป็นต้น

ส่วนที่อยู่ใต้น้ำ สังเกตเห็นได้ยาก

3. บทบาททางสังคม หมายถึง สิ่งที่คุณค้ลต้องการสื่อให้คุณค้ลอื่นในสังคมเห็นว่าตัวเขามีบทบาทอย่างไรต่อสังคม เช่น ชอบช่วยเหลือผู้อื่น เป็นต้น
4. ภาพลักษณ์ภายใน หมายถึง ภาพลักษณ์ที่คุณค้ลสนองตัวเองว่าเป็นอย่างไร เช่น เป็นผู้นำ เป็นผู้เชี่ยวชาญ เป็นศิลปิน เป็นต้น
5. อุปนิสัย หมายถึง ลักษณะนิสัยใจคอของคุณค้ลที่เป็นพฤติกรรมถาวร เช่น เป็นนักกีฬาที่ดี เป็นคนใจเย็น เป็นคนอ่อนน้อมถ่อมตน เป็นต้น
6. แรงกระตุ้น (Motive) หมายถึง พลังขับเคลื่อนที่เกิดจากภายในจิตใจของคุณค้ล ที่จะส่งผลกระทบต่อกรกระทำ เช่น เป็นคนที่มีความต้องการผลสำเร็จ การกระทำสิ่งต่างๆ จึงออกมาในลักษณะของการมุ่งไปสู่ความสำเร็จตลอดเวลา

เช่นเดียวกับ สุกัญญา รัศมีธรรมโชติ (2547 , น. 48) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของสมรรถนะไว้ว่า องค์ประกอบที่เป็นมโนภาพแห่งตนเอง บุคลิกลักษณะและแรงจูงใจเป็นกลุ่มเดียวกัน

เรียกว่า คุณลักษณะ (Attributes) ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า สมรรถนะจะต้องประกอบด้วย องค์ประกอบหลัก 3 ประการ คือ

1. ความรู้ (Knowledge) คือ สิ่งที่องค์กรต้องการให้ “รู้” เช่น ความรู้ความเข้าใจในหลักกฎหมายต่างๆ
2. ทักษะ (Skill) คือ สิ่งที่องค์กรต้องการให้ “ทำ” เช่น ทักษะด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่ ซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องผ่านการเรียนรู้และฝึกฝนเป็นประจำจนเกิดเป็นความชำนาญในการใช้งาน
3. คุณลักษณะ (Attributes) คือ สิ่งที่องค์กรต้องการให้ “เป็น” เช่น ความใฝ่รู้ ความรักในองค์กร ความซื่อสัตย์ สิ่งเหล่านี้จะอยู่ลึกลงไปในจิตใจ จำเป็นต้องได้รับการปลูกฝังซึ่งจะไต่ยากกว่าความรู้และทักษะแต่เมื่อเกิดขึ้นแล้วจะเป็นแรงผลักดันให้คนมีพฤติกรรมที่องค์กรต้องการ

สอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562 : น. 6-7) ได้กล่าวว่าสมรรถนะเป็นความสามารถของบุคคลในการใช้ความรู้ทักษะ เจตคติและคุณลักษณะต่างๆ ที่ตนมีในการทำงานหรือการแก้ปัญหาต่างๆ จนประสบความสำเร็จในระดับใดระดับหนึ่ง สมรรถนะแสดงออกทางพฤติกรรม การปฏิบัติที่สามารถวัดและประเมินผลได้ สมรรถนะจึงเป็นผลรวมของความรู้ ทักษะ เจตคติ คุณลักษณะและความสามารถอื่นๆ ที่ช่วยให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลประสบความสำเร็จในการทำงาน ดังนั้น คนทุกคนมีศักยภาพ (Potential) ภายใน ซึ่งเป็นความสามารถที่แฝงอยู่ตัวบุคคลแต่ละคน แต่อาจยังไม่ได้แสดงออกให้เห็นจนกว่าจะได้รับการกระตุ้นหรือได้รับการศึกษาหรือเรียนรู้ที่เหมาะสมกับภาวะแฝงนั้น และเมื่อศักยภาพนั้นปรากฏออกมา หากได้รับการส่งเสริมต่อไปก็จะทำให้บุคคลนั้นมีความสามารถในด้านนั้นสูงขึ้น ดังนั้นการได้เรียนรู้สาระความรู้ (Knowledge) และได้รับการฝึกฝนทักษะ (Skill) ต่างๆ รวมทั้งการได้รับการพัฒนาคุณลักษณะ (Attributes) ที่พึงประสงค์เหล่านั้น สามารถช่วยพัฒนาบุคคลให้มีสมรรถนะเพิ่มสูงขึ้นได้

อาภรณ์ ภูวิทย์พันธ์ (2552) ได้แบ่งประเภทของสมรรถนะ แบ่งออกเป็น 3 ประเภทดังนี้

1. สมรรถนะหลัก (Core Competency) หมายถึง บุคลิกลักษณะหรือการแสดงออกของพฤติกรรมของบุคลากรในองค์กรที่สะท้อนให้เห็นถึงความรู้ ทักษะ ทศนคติ ความเชื่อและอุปนิสัยของบุคคลในองค์กรโดยรวม ถ้าทุกคนในองค์กรมีขีดความสามารถประเภทนี้ก็จะเป็นส่วนที่จะช่วยสนับสนุนให้องค์กรบรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ได้ ขีดความสามารถประเภทนี้จึงถูกกำหนดจากวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายหรือกลยุทธ์ขององค์กร

2. สมรรถนะการบริหาร (Managerial Competency) คือ ความสามารถด้านการบริหารจัดการ เป็นขีดความสามารถที่มีได้ทั้งในระดับผู้บริหารและระดับเจ้าหน้าที่ โดยจะแตกต่างกันตามบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบ (Role-Based) ซึ่งบุคลากรในองค์กรจำเป็นต้องมีในการทำงานและต้องสอดคล้องกับแผนกลยุทธ์ วิสัยทัศน์ พันธกิจขององค์กร

3. สมรรถนะตามตำแหน่ง (Functional Competency) คือความรู้ ความสามารถในงานซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะเฉพาะของงานต่างๆ (Job-Based) จึงเรียกขีดความสามารถชนิดนี้ว่า Functional Competency หรือ Job Competency หรือ Technical Competency ก็ได้

ภัทร พจน์พานิช (2561, น. 20-21) ได้กล่าวถึง กระบวนการเสริมสร้างสมรรถนะเมื่อองค์กรได้บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาปฏิบัติงานให้กับองค์กรแล้ว การส่งเสริมและพัฒนาให้บุคลากรเหล่านั้นมีความรู้ ความสามารถ มีทักษะความชำนาญในการปฏิบัติงานที่สูงขึ้นตลอดจนมีทัศนคติ พฤติกรรม จริยธรรมที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน เพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร โดยทั่วไปแล้วการเสริมสร้างสมรรถนะของบุคลากรจะกระทำผ่านกิจกรรมต่อไปนี้

1. การศึกษา (Education) ถือเป็นการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษา ที่มุ่งเน้นองค์ความรู้หรือภาคทฤษฎีมากกว่าการปฏิบัติ ซึ่งโดยปกติจะผ่านสถาบันการศึกษาระดับต่างๆ การศึกษานอกจากจะเป็นส่วนหนึ่งของการเสริมสร้างสมรรถนะของบุคคลแล้วยังเป็นการยกระดับ

มาตรฐานของบุคลากรด้วย กล่าวคือ เมื่อบุคลากรได้รับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นแล้ว โอกาสในการนำความรู้ที่ได้รับจากการศึกษามาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานย่อมมีมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลดีต่อการบริหารและยังช่วยสร้างการยอมรับและความน่าเชื่อถือในการปฏิบัติหน้าที่อีกทางหนึ่งด้วย

2. การฝึกอบรม (Training) เป็นการพัฒนาทักษะ เพิ่มความสามารถในการปฏิบัติงาน เฉพาะด้านให้แก่บุคลากร ซึ่งโดยมากจะเป็นการฝึกอบรมในเรื่องรายละเอียดและเทคนิคที่จำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดทักษะความชำนาญในการปฏิบัติงานมากขึ้น การฝึกอบรมจำแนกเป็น 2 ประเภท คือ

2.1 การฝึกอบรมในงาน (On the job training) การฝึกอบรมไปพร้อมๆ กับการปฏิบัติงาน เช่น การสอนงาน การฝึกอบรมประเภทนี้จึงได้ทั้งงานและได้ทั้งการฝึกอบรม

2.2 การฝึกอบรมนอกงาน (Off the job training) เป็นการฝึกอบรมที่ต้องหยุดการปฏิบัติงานลงชั่วคราวเพื่อเข้ารับการฝึกอบรม

3. การพัฒนาตนเอง (Self-development) เป็นการเปิดโอกาสให้บุคลากรแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เพื่อนำความรู้เหล่านั้นมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ต่อไป การเสริมสร้างสมรรถนะของบุคลากรในลักษณะนี้จึงขึ้นอยู่กับความพร้อมและความต้องการของบุคลากรแต่ละคนเป็นสำคัญ

4. การดูงาน เป็นการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์อีกทางหนึ่งให้แก่บุคลากร การดูงานนี้โดยมากจะกระทำด้วยการนำบุคลากรเยี่ยมชมและฟังบรรยายสรุปเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในองค์กรอื่นหรือหน่วยงานอื่นที่ประสบความสำเร็จในการบริหารจัดการและการดำเนินงานเพื่อนำข้อดีองค์กรเหล่านั้นมาปรับใช้ในการบริหารและการปฏิบัติงานต่อไป

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562, น.78-79) ได้เสนอแนวทางการนำสมรรถนะหลักมาสู่การพัฒนาผู้เรียน โดยได้เสนอแนะแนวทางไว้ 6 แนวทาง ดังนี้

แนวทางที่ 1 ใช้งานเดิมเสริมสมรรถนะ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับบทเรียนนั้น เข้าไป และคิดกิจกรรมเสริมเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาสมรรถนะนั้นเพิ่มขึ้น เป็นการช่วยเพิ่มการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เข้มข้น มีความหมายและเกิดสมรรถนะที่ต้องการ

แนวทางที่ 2 ใช้งานเดิมต่อเติมสมรรถนะ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ต่อยอดเพิ่มเติมจากงานเดิมให้ต่อเนื่องไปถึงขั้นการฝึกฝนการนำความรู้ ทักษะและเจตคติที่ได้เรียนรู้แล้วไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ที่หลากหลาย เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะในเรื่องที่เรียนนั้นสูงขึ้น

แนวทางที่ 3 ใช้รูปแบบการเรียนรู้สู่การพัฒนาสมรรถนะ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มีการนำรูปแบบการเรียนรู้ต่างๆ มาวิเคราะห์ เชื่อมโยงกับสมรรถนะที่สอดคล้องกันและเพิ่มเติมกิจกรรมที่สามารถช่วยพัฒนาสมรรถนะนั้นให้เพิ่มขึ้นอย่างชัดเจนอันจะส่งผลต่อการเรียนการสอนตามรูปแบบ การเรียนรู้ที่ใช้ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นด้วย

แนวทางที่ 4 สมรรถนะเป็นฐานผลงานตัวชี้ เป็นการจัดการเรียนรู้โดยนำสมรรถนะที่ต้องการพัฒนาเป็นตัวตั้งและนำตัวชี้วัดที่สอดคล้องกันมาออกแบบการสอนร่วมกัน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทั้งเนื้อหาสาระและทักษะตามที่ตัวชี้วัดกำหนดไปพร้อมๆ กันกับการพัฒนาสมรรถนะหลักที่ต้องการ

แนวทางที่ 5 บูรณาการผลงานหลายสมรรถนะ เป็นการจัดการเรียนรู้โดยนำสมรรถนะหลักหลายสมรรถนะเป็นตัวตั้งและวิเคราะห์ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องแล้วออกแบบการสอนที่มีลักษณะเป็นหน่วยบูรณาการที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เป็นองค์รวม โดยเน้นความสัมพันธ์ระหว่างวิชา/กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ

แนวทางที่ 6 สมรรถนะชีวิตในกิจวัตรประจำวัน เป็นการสอดแทรกสมรรถนะที่ส่งเสริมการทำกิจวัตรประจำวันต่างๆ ของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพมากขึ้น เป็นการใช้กิจกรรมในชีวิตประจำวันที่ทำอยู่แล้วเป็นสถานการณ์ในการฝึกฝนสมรรถนะ ซึ่งนอกจากจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะที่ต้องการแล้วยังช่วยทำให้การทำกิจวัตรประจำวันของผู้เรียนมีคุณภาพมากขึ้นด้วย

แสดงให้เห็นว่า การเสริมสร้างสมรรถนะของบุคลากรในองค์กรเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยให้การดำเนินงานขององค์กรบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งหลักสำคัญในการเสริมสร้างศักยภาพหรือสมรรถนะของบุคลากรในองค์กรคือการเสริมสร้างความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่สำคัญและจำเป็นต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ของบุคลากรในองค์กรนั้นๆ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุรศักดิ์ ประทานวโรปัญญา (2557) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนนายเรือ โรงเรียนนายเรือ ตามความคาดหวังของผู้บังคับบัญชาในส่วนบัญชาการกองทัพเรือ พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนนายเรือ สภาพความเป็นจริงในปัจจุบันในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนนายเรือด้านที่มีความต้องการพัฒนามากที่สุด คือ ด้านความเป็นผู้นำทางทหาร รองลงมาคือ ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความเป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรมและความเป็นสุภาพบุรุษทหารเรือ และด้านความจงรักภักดี ตามลำดับ และพบว่า ผู้บังคับบัญชาตามหน่วยงานต่างๆ ส่วนใหญ่ มีความต้องการในด้านความเป็นผู้นำทางทหาร ความซื่อสัตย์สุจริตและความจงรักภักดี ตามลำดับ

มานัสชัย ศรีประจันต์ (2561) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของกำลังพลกองทัพบก พบว่า สมรรถนะหลักของกำลังพลกองทัพบก ประกอบด้วย 4 หน่วยสมรรถนะได้แก่ อารมณ์ ความเป็นทหารอาชีพ มุ่งสู่ผลสัมฤทธิ์ด้วยสำนึกรับผิดชอบ พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและแสดงออกทางวัฒนธรรมยุคดิจิทัล โดยเห็นควรให้ 1) กองทัพบกนำสมรรถนะหลักและสมรรถนะย่อยแต่ละตัวไปใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการกำลังพล ทั้งด้านการสรรหา พัฒนา ปรับย้าย บรรจุให้เหมาะสมสอดคล้องกับความรู้ ทักษะ คุณลักษณะส่วนบุคคลและตำแหน่งงาน 2) กองทัพบก ควรนำรูปแบบการประเมินสมรรถนะของกำลังพลไปกำหนดวิธีการประเมินให้ชัดเจน เหมาะสม สอดคล้องเพื่อใช้ในการวางแผนพัฒนาสู่ระดับสมรรถนะที่คาดหวังหรือสูงกว่าต่อไป 3) กองทัพบกควรกำหนดรูปแบบวิธีการและเครื่องมือการพัฒนา

สมรรถนะกำลังพลที่เหมาะสมสำหรับการเรียนรู้และพัฒนาตนเองของกำลังพล รวมถึงควรนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้สนับสนุนให้สอดคล้องกับคุณลักษณะของกำลังพลและสภาพสังคมยุคดิจิทัล

สุพจน์ มาลานิยม (2560) การพัฒนาสมรรถนะสำคัญของนักเรียนเตรียมทหารให้สอดคล้องกับแนวคิดไทยแลนด์ 4.0 พบว่า โรงเรียนเตรียมทหาร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ จัดการศึกษาเฉพาะทางโดยใช้หลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหาร เป็นการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนพัฒนาคุณภาพชีวิตและให้สามารถทำประโยชน์ให้กับสังคมตามบทบาทและหน้าที่ของตนในฐานะพลเมืองดี มีความรู้และทักษะอันจำเป็นต่อการประกอบอาชีพทหาร-ตำรวจ ร่วมพัฒนาสังคมด้วยแนวทางและวิธีการใหม่ๆ โดยพัฒนาโรงเรียนเตรียมทหารเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการคือ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิต และการใช้เทคโนโลยี

กองทัพบกมีการกำหนดยุทธศาสตร์กองทัพบกที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี โดยมีภารกิจสำคัญในการป้องกันประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ซึ่งทำให้กองทัพบกจำเป็นต้องเสริมสร้างศักยภาพของกำลังพลของกองทัพบกเพื่อเตรียมความพร้อมในการป้องกันประเทศและภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่อาจเกิดขึ้น รวมทั้งได้มีการปรับปรุงพัฒนาอาวุธยุทโธปกรณ์ของกองทัพบกให้มีความทันสมัย มีประสิทธิภาพเพื่อความเชื่อมั่นในการเป็นที่พึ่งของประชาชนและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป ด้านการฝึกอบรม/การศึกษาของกองทัพบก ได้มีการดำเนินการโดยให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างศักยภาพหรือสมรรถนะของกำลังพลในการปฏิบัติงานตามตำแหน่งหน้าที่ราชการให้มีประสิทธิภาพและก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในอนาคต โดยได้มีการปรับปรุงพัฒนาการจัดการอบรม/การศึกษาของกองทัพบกในทุกๆ ด้าน รวมถึงได้รับมอบนโยบายในการจัดการฝึกอบรม/การศึกษาให้กับโรงเรียนนายสิบทหารบกเพื่อให้เป็นหน่วยงาน

ในการผลิตกำลังพลนายทหารระดับชั้นประทวนของกองทัพบกที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพเป็นต้นแบบในการจัดการอบรม/การศึกษาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะให้กับกำลังพลของกองทัพบกเพื่อให้กำลังพลของกองทัพบกมีอุดมการณ์ในการอุทิศตนเพื่อชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และประชาชน รวมถึงมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ราชการและใฝ่หาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนากองทัพบกให้มีความเข้มแข็งและเป็นที่ยอมรับของประชาชนต่อไป ซึ่งแสดงให้เห็นว่า สมรรถนะนักเรียนนายสิบทหารบกมีความสำคัญและมีความจำเป็นต้องพัฒนาปลูกฝังให้กับนักเรียนนายสิบทหารบกเพื่อพัฒนากองทัพบกให้มีศักยภาพ ทันสมัย เป็นที่ยอมรับของประชาชน ซึ่งการศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวกับสมรรถนะทางทหารจากเอกสารงานวิจัยและนโยบายของกองทัพบกที่เกี่ยวข้อง พบว่า สมรรถนะของนักเรียนนายสิบทหารบกที่สอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงานในกองทัพบก ประกอบด้วย สมรรถนะความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ไขปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี โดยปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนนายสิบทหารบก ได้แก่ การจัดการหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน ทักษะองค์ความรู้ของบุคลากรทางการศึกษารวมทั้งการเปลี่ยนแปลงนโยบายที่รวดเร็วทำให้ขาดความพร้อมทางด้านบุคลากร สิ่งอุปกรณ์และเทคโนโลยีรองรับการจัดการศึกษารูปแบบใหม่ ดังนั้น การเสนอแนวทางพัฒนาสมรรถนะนักเรียนนายสิบทหารบกเพื่อรับราชการในกองทัพบกจึงเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างศักยภาพของกำลังพลของกองทัพบกให้มีคุณลักษณะที่เหมาะสมต่อการปฏิบัติหน้าที่ราชการ มีความรักความศรัทธา และเจตคติที่ดีต่อการประกอบวิชาชีพทหาร เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนากองทัพบกและประเทศชาติต่อไป

บทที่ 3

บทอภิปรายผล

นโยบายเฉพาะของโรงเรียนนายสิบทหารบก

กองทัพบกมอบนโยบายเฉพาะให้ สถาบันการศึกษาทางทหารโรงเรียนนายสิบทหารบก

1. ให้การฝึกอบรมแก่นักเรียนนายสิบทหารบกเพื่อให้เป็นผู้มีลักษณะผู้นำที่ดี มีวินัย มีความกล้าหาญ เสียสละ รู้แบบธรรมเนียมของกองทัพ มีอุดมการณ์ในการอุทิศตนเพื่อชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และประชาชนและมีความรู้เพียงพอสำหรับเข้ารับการฝึกอบรมวิชาเฉพาะเหล่าในโรงเรียนเหล่าสายวิทยาการก่อนสำเร็จการศึกษาเป็นนายทหารประทวนหลักของกองทัพบก

2. ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีความทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของกองทัพบกตามยุทธศาสตร์กองทัพบกและแผนพัฒนากองทัพบก โดยนำเนื้อหารายวิชาที่สำคัญและจำเป็นต่อการปฏิบัติภารกิจของกองทัพบกเข้าไปในหลักสูตร เช่น หลักสูตรด้าน ทักษะวิชาชีพ และจิตอาสา รวมถึงการสอดแทรกองค์ความรู้ด้านความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์และภัยคุกคามด้านความมั่นคงในมิติต่างๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อการทำงานของกองทัพบกไว้ในหลักสูตร

3. พัฒนารูปแบบการจัดการฝึกอบรมโดยเน้นการฝึกปฏิบัติ (Active Learning) เพื่อให้ นักเรียนนายสิบได้เรียนรู้และสามารถพัฒนาองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองจากการลงมือปฏิบัติ

4. พัฒนารูปแบบการประเมินผล โดยเน้นการประเมินผลการปฏิบัติรายบุคคลให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของหลักสูตร เพื่อให้ นักเรียนนายสิบสามารถขยายผลพัฒนา องค์ความรู้และขีดความสามารถทางทหารอย่างต่อเนื่อง ในระหว่างการฝึกอบรมในโรงเรียน เหล่าสายวิทยาการและการรับราชการต่อไปในอนาคต

5. เสริมสร้างทักษะด้านดิจิทัลและภาษาอังกฤษ เพื่อให้นักเรียนนายสิบมีความพร้อมในขั้นต้นสำหรับการปฏิบัติการกิจร่วมกับมิตรประเทศ รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ตลอดชีวิต

6. ส่งเสริมให้ครู อาจารย์ ได้มีโอกาสในการพัฒนาองค์ความรู้ และขีดความสามารถโดยส่งเข้าร่วมกิจกรรม การฝึกอบรม รวมทั้งการสนับสนุนให้มีวิทยฐานะ เพื่อให้สามารถนำองค์ความรู้มาพัฒนาระบบการฝึกอบรมของโรงเรียนนายสิบทหารบกได้อย่างมีประสิทธิภาพ

7. เร่งรัดการจัดการสิ่งอุปกรณ์และเครื่องช่วยฝึกให้เพียงพอสำหรับการจัดการฝึกอบรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการจัดการสิ่งอุปกรณ์และเครื่องช่วยฝึกที่ทันสมัยเพื่อให้สามารถตอบสนองต่อการฝึกปฏิบัติในการใช้งานและบำรุงรักษายุทธโปกรณ์ที่มีอยู่ในอัตราได้

จากนโยบายด้านการฝึกอบรม/การศึกษาของกองทัพบก แสดงให้เห็นว่ากองทัพบกได้ให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างศักยภาพหรือสมรรถนะของกำลังพลในการปฏิบัติงานตามตำแหน่งหน้าที่ราชการให้มีประสิทธิภาพและก้าวทันการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีและภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในอนาคต โดยได้รับการปรับปรุงพัฒนาการจัดการอบรม/การศึกษาของกองทัพบกในทุกๆ ด้าน รวมถึงได้รับมอบนโยบายในการจัดการฝึกอบรม/การศึกษาให้กับโรงเรียนนายสิบทหารบกเพื่อเป็นหน่วยในการผลิตกำลังพลนายทหารระดับชั้นประทวนของกองทัพบกที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ เป็นต้นแบบในการจัดการอบรม/การศึกษา เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะทหารให้กับกำลังพลของกองทัพบก เพื่อให้กำลังพลของกองทัพบกมีอุดมการณ์ในการอุทิศตนเพื่อชาติ ศาสน์ กษัตริย์และประชาชน รวมถึงมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ราชการและใฝ่หาความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนากองทัพบกให้มีความเข้มแข็งและเป็นที่ยึดมั่นของประชาชนต่อไป

จากการวิเคราะห์นโยบายการศึกษาของกองทัพบกและนโยบายเฉพาะที่มอบให้กับโรงเรียน นายสิบทหารบก แสดงให้เห็นว่า กองทัพบกต้องการพัฒนาการจัดการศึกษาของกองทัพบกให้ เป็นไปตามยุทธศาสตร์ของกองทัพบกและแผนพัฒนากองทัพบกโดยมีการขับเคลื่อนการ พัฒนาการจัดการการศึกษาหลักสูตรนักเรียนนายสิบทหารบกใน 4 องค์ประกอบ ได้แก่

การพัฒนาหลักสูตรนักเรียนนายสิบทหารบกให้มีความทันสมัยโดยเน้นการฝึกปฏิบัติ (Active Learning) และการพัฒนาองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง

1. การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา ให้มีองค์ความรู้และความสามารถนำองค์ความรู้มา พัฒนาระบบการจัดการการศึกษาของโรงเรียนนายสิบทหารบกให้มีประสิทธิภาพ
2. การพัฒนาผู้เข้ารับการศึกษาให้มีความรู้ ทักษะและคุณลักษณะทหารที่เพียงพอก่อน บรรจุเป็นนายทหารประทวนหลักของกองทัพบก
3. การพัฒนาทรัพยากรสนับสนุนการศึกษา โดยเร่งรัดการจัดหาสิ่งอุปกรณ์และเครื่องช่วย ฝึกที่ทันสมัยและเพียงพอสำหรับการจัดการฝึกอบรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางที่นักวิชาการทางการศึกษาได้กล่าวไว้ว่า การปลูกฝังคุณลักษณะที่พึง ประสงค์ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนจะต้องพิจารณาถึงกิจกรรมต่างๆ ที่สถานศึกษากำหนดให้จัดขึ้น แล้วส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (สำนักวิชาการและมาตรฐาน การศึกษา, 2553 : 70) ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ ของนักเรียนนายสิบทหารบกได้ดังนี้

1. จัดการฝึกอบรมแบบบูรณาการในรายวิชาต่างๆ ของหลักสูตร
3. การจัดฝึกอบรมเป็นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในหลักสูตร
3. จัดการฝึกอบรมเป็นกิจกรรมสอดแทรกในกิจวัตรประจำวัน
4. การฝึกอบรมเป็นโครงการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะทหาร

ดังนั้น จากการวิเคราะห์ข้อมูล การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนนายสิบทหารบกจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับรูปแบบการจัดการศึกษาหลักสูตรนักเรียนนายสิบทหารบกเพื่อให้นักเรียนนายสิบทหารบกที่สำเร็จการศึกษามีความรู้ ทักษะและคุณลักษณะที่เหมาะสมต่อการปฏิบัติภารกิจในหน้าที่ราชการในตำแหน่งต่างๆ ของกองทัพบกต่อไป

บทที่ 4

บทสรุป

สรุปผลการวิจัย

การวิจัย “แนวทางการพัฒนาสมรรถนะนักเรียนนายสิบทหารบกเพื่อรับราชการในกองทัพบก” ผู้วิจัยได้ศึกษา วิเคราะห์กระบวนการ รูปแบบการจัดการศึกษาของโรงเรียนนายสิบทหารบกในการพัฒนาสมรรถนะสำคัญของนักเรียนนายสิบทหารบกให้สอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงานในกองทัพบก

แนวคิดการพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนนายสิบทหารบก

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า สมรรถนะเป็นสิ่งที่องค์กร หน่วยงานและสถานศึกษาต่างให้ความสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของตนให้มีสมรรถนะตามที่ต้องการและให้มีสมรรถนะที่สำคัญและจำเป็นต่อการรองรับการพัฒนาประเทศท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของกระแสสังคมโลก โรงเรียนนายสิบทหารบกมุ่งพัฒนา นักเรียนนายสิบทหารบกให้มีคุณภาพและมีสมรรถนะสำคัญ 5 ด้าน ประกอบด้วย

1. ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเอง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่างๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

2. ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดอย่างเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

3. ความสามารถในการแก้ไขปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม บนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรม และข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่างๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อม

4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่างๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคม ด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่างๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือกและใช้เทคโนโลยีด้านต่างๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสมและมีคุณธรรม

กระบวนการเรียนการสอนของโรงเรียนนายสิบทหารบกในการพัฒนาสมรรถนะสำคัญของนักเรียนนายสิบทหารบก

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกของกำลังพลโรงเรียนนายสิบทหารบก ซึ่งถือว่าเป็นผู้แทนเหล่าสายวิทยาการ ได้แก่ เหล่าทหารราบ เหล่าทหารปืนใหญ่ เหล่าทหารม้า เหล่าทหารสื่อสาร เหล่าทหารสารวัตร เหล่าทหารการเงิน เหล่าทหารช่าง เหล่าทหาร

พลานามัย เหล่าทหารการสัตว์ เหล่าทหารขนส่ง เหล่าทหารแพทย์ เหล่าทหารสรรพาวุธ และเหล่าทหารการข่าว ทำให้ได้ข้อมูลในการเสนอแนะแนวทางการพัฒนาสมรรถนะสำคัญของนักเรียนนายสิบทหารบกทั้งนโยบายด้านการจัดการศึกษาและกระบวนการเรียนการสอนสำหรับด้านนโยบายการจัดการศึกษาของโรงเรียนนายสิบทหารบก ส่งเสริมครูอาจารย์ ผู้ที่ทำหน้าที่สอนให้ได้รับการพัฒนาทักษะด้านเทคนิคการสอน พัฒนาให้มีความพร้อมด้านเทคโนโลยี การใช้เครื่องมือการเรียนการสอนจากสื่อออนไลน์ การคัดเลือกสื่อที่เหมาะสมและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ บูรณาการรายวิชาของตนกับรายวิชาอื่นๆ ออกแบบการเรียนการสอนและภาระงานให้สอดคล้องกัน ได้ผลสรุป ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรนักเรียนนายสิบทหารบกให้มีความทันสมัยโดยเน้นการฝึกปฏิบัติ (Active Learning) และการพัฒนาองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง
2. การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา ให้มีองค์ความรู้และความสามารถนำองค์ความรู้มาพัฒนาระบบการจัดการการศึกษาของโรงเรียนนายสิบทหารบกให้มีประสิทธิภาพ
3. การพัฒนาผู้เข้ารับการศึกษาให้มีความรู้ ทักษะและคุณลักษณะทหารที่เพียงพอก่อนบรรจุเป็นนายทหารประทวนหลักของกองทัพบก
4. การพัฒนาทรัพยากรสนับสนุนการศึกษา โดยเร่งรัดการจัดหาสิ่งอุปกรณ์และเครื่องช่วยฝึกที่ทันสมัยและเพียงพอสำหรับการจัดการฝึกอบรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาโรงเรียนนายสิบทหารบก กำหนดเป้าหมาย ตัวชี้วัด เพื่อพัฒนาสมรรถนะสำคัญของนักเรียนนายสิบทหารบก
2. ควรมีการจัดทำแผนแนวทางพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนนายสิบทหารบกให้มีความรู้ ความเข้าใจด้านเทคโนโลยี และสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัย

3. ควรมีแผนพัฒนาสื่อการสอนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และสื่ออุปกรณ์ภายในโรงเรียน นายสิบทหารบกให้มากขึ้น
4. ควรมีการพัฒนากระบวนการสร้างคุณลักษณะพึงประสงค์ด้านคุณธรรม จริยธรรมของ นักเรียนนายสิบทหารบกให้ชัดเจนยิ่งขึ้นเพื่อให้เกิดผลผลิตและผลลัพธ์ตามที่โรงเรียนนายสิบทหารบกกำหนด
5. ควรมีการติดตามและประเมินกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมสมรรถนะสำคัญของ นักเรียนนายสิบทหารบก รวมทั้งพัฒนาการและการประเมินผลให้เหมาะสมกับกระบวนการเรียนการสอน

เอกสารอ้างอิง

- คำสั่งกองทัพบก ที่ 49/2559, เรื่อง นโยบายการศึกษาของกองทัพบก พ.ศ. 2560-2564, ลง
18 ตุลาคม 2559.
- ณรงค์วิทย์ แสงทอง. (2551). *เทคนิคการจัดทำและนำ Job Competency ไปใช้ในงาน (ฉบับ
คนทำงาน)*. กรุงเทพฯ: เอส อาร์ เซ็นเตอร์.
- ภัทร พจน์พานิช. (2561). *การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ภายใต้นโยบายประเทศไทย 4.0*.
(เอกสารวิจัยส่วนบุคคล วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร). สืบค้นจาก
[https://so01.tci-
thaijo.org/index.php/truhusocjo/article/download/242601/164734/](https://so01.tci-thaijo.org/index.php/truhusocjo/article/download/242601/164734/)
- มานัสชัย ศรีประจันทร์. (2561). *แนวทางพัฒนาสมรรถนะของกำลังพลกองทัพบก*. (เอกสาร
วิจัยส่วนบุคคล วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร). สืบค้นจาก [http://www.
dsdw2016.dsdw.go.th/doc_pr/ndc_2560-2561/8485m.html](http://www.dsdw2016.dsdw.go.th/doc_pr/ndc_2560-2561/8485m.html)
- รัตนาภรณ์ ศรีพยัคฆ์. (2548). *ขีดสมรรถนะ: การบริหารทรัพยากรบุคคล*. วารสารดำรงรา
ชาณุภาพ 5 (5) , หน้า 65-81.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2561). ยุทธศาสตร์แห่งชาติ พ.ศ. 2561-2580. สืบค้นเมื่อ 20 มีนาคม
2565, จากเว็บไซต์: [http://www.ratchakitcha.soc.to.th/DATA/PDP/2561/
A/082/T_0001.PDF](http://www.ratchakitcha.soc.to.th/DATA/PDP/2561/A/082/T_0001.PDF).
- เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. *สภาพการจัดการศึกษาเฉพาะทางในประเทศไทย ปี
การศึกษา 2556: การผลิตบุคลากร*. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค จำกัด, 2558.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2547). *ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะการ
บริหารทรัพยากรบุคคล*. กรุงเทพฯ: สำนักงานวิจัยและพัฒนาวิทยบุคคล สำนักงาน
คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.

สุกัญญา รัศมีธรรมโชติ. แนวทางการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ด้วย Competency Base Learning. กรุงเทพฯ: ศิริวัฒนา อินเทอร์เน็ต จำกัด(มหาชน), 2548.

สุทธิศักดิ์ สลักคำ. (2551). *ยุทธศาสตร์การป้องกันไซเบอร์ กระทรวงกลาโหม*. (เอกสารวิจัยส่วนบุคคล วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร).

สุพจน์ มาลานิยม. (2561). *การพัฒนาสมรรถนะสำคัญของนักเรียนเตรียมทหารสอดคล้องกับแนวคิดไทยแลนด์ 4.0*. (เอกสารวิจัยส่วนบุคคล วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร). สืบค้นจาก http://www.dsdw2016.dsdw.go.th/doc_pr/ndc_2560-2561/8571m.html

สุรศักดิ์ ประทานวโรปัญญา, นาวาเอก, 2561. “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนนายเรือโรงเรียนนายเรือ ตามความคาดหวังของผู้บังคับบัญชาในส่วนบัญชาการกองทัพเรือ.(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). สืบค้นจาก URL:digital_collect.lib.buu.ac.th/dcms/files/55930008.pdf.

อาภรณ์ ภูวิทย์พันธุ์. (2552). Competency dictionary. กรุงเทพฯ: เอช อาร์ เซ็นเตอร์.

Mc Clelland, DC. “Test for Competency, rather than Intelligence American Psychologists”, 17 (7), 1973.

ประวัติย่อผู้วิจัย

ยศ ชื่อ พันเอก กฤษณะ เกิดหนู

วัน เดือน ปี เกิด 2 ธันวาคม 2516

ประวัติสำเร็จการศึกษา

พ.ศ. 2541 วิศวกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิศวกรรมไฟฟ้า

โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า

พ.ศ. 2550 โรงเรียนเสนาธิการทหารบก หลักสูตรหลักประจำชุดที่ 86

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2549-2550 นายทหารฝ่ายยุทธการและการฝึก

ศูนย์การทหารราบ กองพันทหารราบที่ 1

พ.ศ. 2552-2558 ผู้บังคับกองพันนักเรียนนายสิบทหารบก

โรงเรียนนายสิบทหารบก

พ.ศ. 2558-2559 เสนาธิการกรมนักเรียน โรงเรียนนายสิบทหารบก

ตำแหน่งปัจจุบัน

พ.ศ. 2559-2565 รองผู้บังคับการกรมนักเรียน โรงเรียนนายสิบทหารบก